

Julkinen kuuleminen

toimilupahakemusten arviointioppaasta ja fintech-luottolaitosten toimilupahakemusten arviointioppaasta

Kysymyksiä ja vastauksia

1 Miksi pankkitoiminta on luvanvaraista?

Pankit – eli vakavaraisuusasetuksen terminologian mukaan luottolaitokset – ovat yrityksiä, jotka liiketoimintanaan ottavat yleisöltä vastaan talletuksia ja muita takaisinmaksettavia varoja ja myöntävät luottoja omaan lukuunsa. Pankkitoiminnan sääntelyllä pyritään suojelemaan yleisöä ja edistämään luottamusta rahoitusjärjestelmään. Kun pankkitoiminta on luvanvaraista, voidaan markkinoille pääsy estää laitoksilta, jotka voisivat vaarantaa rahoitusjärjestelmän vakauden. Siten varmistetaan, että markkinoille pääsevät vain turvalliset laitokset, jotka noudattavat vähimmäisvaatimuksia ja joiden toiminta on siten riittävän vakaalla pohjalla. Toimilupamenettelyssä varmistetaan myös, että laitokset noudattavat kaikkea sovellettavaa kansallista ja EU:n lainsäädäntöä.

Euroopan keskuspankilla (EKP) on ainoana viranomaisena valta myöntää pankkitoimilupia euroalueella. Se siis päättää kaikkien pankkien toimiluvista riippumatta siitä, ovatko ne merkittäviä (EKP:n suorassa valvonnassa) vai vähemmän merkittäviä (kansallisten valvontaviranomaisten suorassa valvonnassa). EKP tekee toimilupamenettelyssä tiivistä yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa. Toimilupahakemus toimitetaan aina pankin sijaintimaan valvontaviranomaiselle, ja lopullisen arvioinnin tekee EKP.

2 Montako pankkitoimilupaa EKP on myöntänyt pankkivalvonnan aloittamisen jälkeen?

EKP oli 31.12.2016 mennessä saanut kaikkiaan 68 toimilupahakemusta ja myöntänyt toimiluvan 37 luottolaitokselle.

EKP ei ole hylännyt yhtään toimilupahakemusta, mutta joitakin hakemuksia on peruttu, ennen kuin kansallinen valvontaviranomainen on ehtinyt esittää EKP:lle toimiluvan epäämistä. Hakemuksia on vedetty pois myös siksi, että luvanhakijayhteisön suunnitelmat ovat muuttuneet. Lisäksi useiden hakemusten arviointi on vielä kesken.

Finanssiteknologiaa hyödyntävien ns. fintech-laitosten osuus toimilupahakemuksista on kasvanut, ja heinäkuun 2016 jälkeen jo kuusi fintech-laitosta on saanut

luottolaitostoimiluvan. Kansallisten valvontaviranomaisten arvioitavana on ollut muidenkin fintech-laitosten toimilupahakemuksia, mutta laitosten ei ole katsottu täyttävän luottolaitoksen kriteerejä eikä toimilupia sen vuoksi ole myönnetty.

3 Miksi EKP julkaisee arviointioppaat?

Oppaiden julkaisemisen taustalla on EKP:n sitoutuminen avoimuusperiaatteeseen: oppaissa kerrotaan kattavasti arviointimenettelystä ja -kriteereistä.

EKP ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ovat viime kuukausina tehneet tiivistä yhteistyötä yhteisten menettelyjen ja periaatteiden kehittämiseksi yhteisen pankkivalvonnan kolmen ensimmäisen toimintavuoden kokemusten pohjalta. Yhteisten menettelyjen ja periaatteiden avulla varmistetaan, että kaikki toimilupahakemukset käsitellään ensimmäisestä yhteydenotosta lähtien samalla tavalla kaikkialla euroalueella.

Toinen oppaista käsittelee toimilupahakemuksia yleisesti, ja siinä käydään läpi arviointimenettelyt ja -kriteerit sekä mahdolliset päätökset. Toisessa oppaassa arviointimenettelyä tarkastellaan erityisesti finanssiteknologiaa liiketoimintamallissaan hyödyntävien fintech-luottolaitosten toimilupahakemusten kannalta. Kumpikaan oppaista ei ole oikeudellisesti velvoittava.

4 Mitä toimiluvan saaminen edellyttää pankeilta?

Saadakseen toimiluvan pankin on pystyttävä osoittamaan, että se täyttää EU-lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön vaatimukset (vakavaraisuusasetuksen artiklat 8–14 ja niiden kansalliset täytäntöönpanosäännökset). Arviointikriteerejä ovat muun muassa pääoman riittävyys, pääosakkaiden ja ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuus sekä liiketoimintasuunnitelmaan kirjattujen toimintojen ja pankin hallintojärjestelyjen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuus.

Toimilupahakemuksia tarkastellaan näiden arviointikriteerien lisäksi myös luottolaitosten yleisen vakavaraisuusvalvonnan näkökulmasta. Valvojat siis arvioivat muun muassa, sisältääkö luvanhakijan liiketoimintasuunnitelma pankilta vaadittavat ydintoiminnot eli talletusten vastaanottamisen ja luottojen myöntämisen ja onko kaavailtu liiketoiminta luonteeltaan sellaista, että se kuuluu luontevimmin nimenomaan luottolaitosten vakavaraisuusvalvonnan piiriin.

Euroopan pankkiviranomainen (EPV) on julkaissut tekniset sääntelystandardit, joissa luetellaan kattavasti, mitä tietoja luvanhakijalaitosten on toimitettava. Hakemukset arvioidaan aina tapauskohtaisesti, ja arviointi mitoitetaan sen mukaan, miten merkittävä laitoksen odotetaan olevan rahoitusjärjestelmän kannalta ja kuinka suuria riskejä siihen ennakoidaan liittyvän.

5 Onko jo toiminnassa olevien pankkien haettava uutta toimilupaa?

Ei, sillä opas koskee uusien toimilupahakemusten arviointia. Jo toiminnassa olevan pankin on tarpeen hakea toimilupaa vain siinä tapauksessa, että se haluaa laajentaa toimintaansa sellaisiin pankkitoimintoihin, joita sen toimilupa ei kata. Silloin sen on haettava toimilupansa laajennusta. Muussa tapauksessa jo myönnettyjä toimilupia ei arvioida uudelleen, vaan vaatimusten noudattamista seurataan toimiluvan myöntämisen jälkeen osana pankin jatkuvaa valvontaa.

6 Onko vaatimuksissa eroja jäsenvaltioiden välillä?

EKP:n on noudatettava toimilupamenettelyssä kaikkea asiaankuuluvaa EU:n lainsäädäntöä – myös kansallisia säännöksiä, joilla vakavaraisuusdirektiivin toimilupavaatimukset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

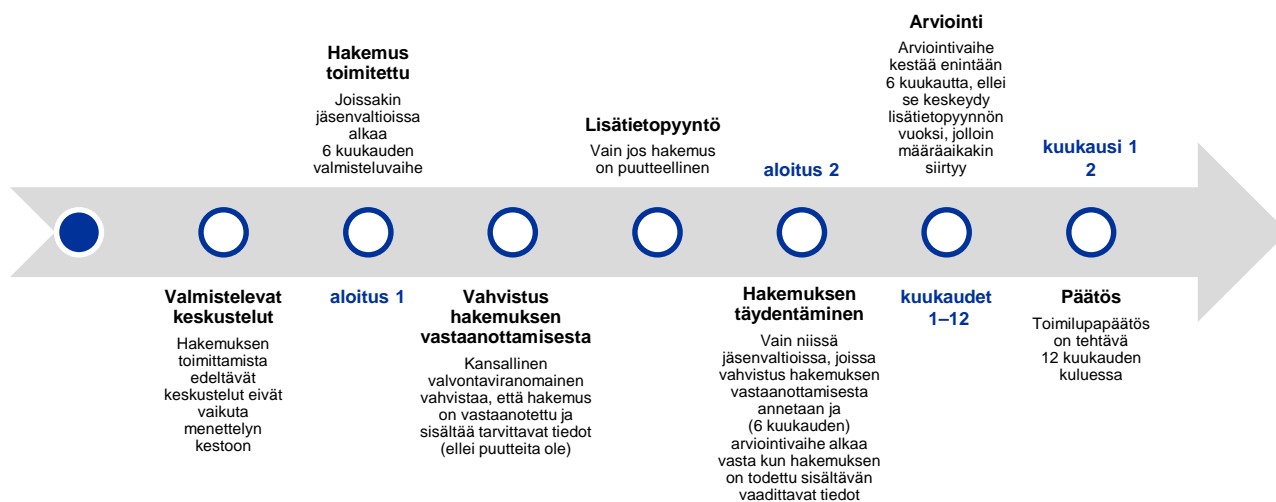
Euroalueen maiden välillä on eroja esimerkiksi päätöksentekomenettelyn määräajoissa ja toimiluvan piiriin kuuluvien toimintojen laajuudessa. EKP pyrkii tasoittamaan eroja niin paljon kuin on mahdollista poikkeamatta sovellettavasta kansallisesta lainsäädännöstä.

7 Miten arviointimenettely etenee ja kauanko se kestää?

Toimilupahakemuksen arvioinnin kesto riippuu useista tekijöistä, kuten toimitettujen tietojen kattavuudesta ja laadusta sekä kaavailtujen toimintojen monimutkaisuudesta ja riskipitoisuudesta. Arviointi mitoitetaan suhteellisuusperiaatetta noudattaen laitoksen profiilin mukaan.

Lisäksi vakavaraisuusdirektiivin kansallisissa täytäntöönpanosäännöksissä on eroja euroalueen maiden välillä erityisesti sen suhteen, milloin arviointivaiheen katsotaan alkavan. Joidenkin maiden lainsäädännön mukaan päätös on myös tehtävä lyhyemmässä ajassa.

Toimilupahakemus toimitetaan aina sen maan kansalliselle valvontaviranomaiselle, jossa hakemuksen kohteena oleva yhteisö sijaitsee. Lopullisen päätöksen puolestaan tekee EKP, jolla on ainoana viranomaisena valta myöntää toimilupia euroalueella.

8 Koskeeko brexitin takia euroalueelle siirtyviä pankkeja jokin erityismenettely?

Kaikkien euroalueelle sijoittautuvien pankkien on pystyttävä osoittamaan, että ne noudattavat sovellettavaa EU:n ja kansallista lainsäädäntöä sekä valvontavaatimuksia. Euroalueelle siirtyminen edellyttää usein joko toimiluvan saamista tai muunlaista valvontapäätöstä. Siirtyvillä pankeilla on muun muassa oltava euroalueella todellista liiketoimintaa, riittävästi henkilöstöä ja asianmukaiset paikalliset riskienhallintajärjestelyt, ja niiden on oltava toiminnallisesti riippumattomia.

Kaikkien toimilupahakemusten käsittelyssä noudatetaan yhteisiä arviointimenettelyjä, eikä brexitin vuoksi euroalueelle siirtyviä pankkeja varten ole erityismenettelyjä.

Euroalueelle sijoittautumiseen ja brexitiin liittyvistä käytännön seikoista kerrotaan tarkemmin (englanniksi) [EKP:n pankkivalvontasivuilla](#).

Miksi fintech-pankkeja varten on erillinen opas?

Fintech-laitoksilta tulevien toimilupahakemusten ja asiaa koskevien kysymysten määrä on kasvussa. Siksi EKP ja kansalliset valvontaviranomaiset ovat sopineet yhteisistä periaatteista näiden laitosten toimilupahakemusten käsittelyssä. Fintech-luottolaitosten toimilupahakemusten arviointioppaassa käydään läpi niitä toimilupamenettelyn osa-alueita, jotka ovat erityisen olennaisia juuri fintech-laitosten kannalta (mutta joilla voi tuki olla merkitystä myös perinteisempää liiketoimintamallia noudattavien pankkien kannalta). Fintech-pankin kohdalla on esimerkiksi tärkeää varmistaa, että pankin ylimmässä hallintoelimessä on riittävästi teknologiaosaamista. Tietohallintojohtaja voidaan esimerkiksi nimittää ylimmän hallintoelimen jäseneksi.

Erillisen arviointioppaan tarkoituksena on varmistaa, että fintech-pankkien toimilupahakemusten arvioinnissa sovelletaan yhdenmukaisia periaatteita riippumatta siitä, onko kyse aivan uudesta pankista vai markkinoilla jo toimivan (merkittävän tai vähemmän merkittävän) luottolaitoksen perustamasta tytäryhtiöstä, joka soveltaa finanssiteknologiaan perustuvaa liiketoimintamallia. Oppaan avulla pyritään myös varmistamaan, että fintech-pankkeihin liittyvät erityisriskit otetaan arvioinnissa huomioon asianmukaisesti ja oikeassa suhteessa. Yleistä toimilupamenettelyä koskeva EKP:n arviointiopas koskee silti kaikkien muiden pankkien tavoin myös fintech-pankkeja.